

5. AMMATILLINEN PERUSKOULUTUS

5.1. Rahoitettava toiminta ja rahoituksen yleiset perusteet

Ammatillinen peruskoulutus on ammatilliseen tutkintoon johtavaa koulutusta. Vammaisille opiskelijoille järjestettävää valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta, maahanmuuttajille järjestettävää ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavaa koulutusta ja kotitalousopetusta muuna kuin ammatillisena peruskoulutuksena voidaan järjestää järjestämisluvan mukaisesti ja siten kuin asetuksella säädetään. Lisäksi voidaan järjestää järjestämisluvan mukaisesti ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavaa ja valmistavaa koulutusta.

Opetusministeriö voi myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle taikka valtion liikelaitokselle luvan koulutuksen järjestämiseen.

Järjestämisluvassa määrätään koulutustehtävä, joka sisältää määräykset koulutusaloista, tutkinnoista, opetuskielestä, kunnista, joissa koulutusta voidaan järjestää, opiskelijamääristä, erityisestä koulutustehtävästä, koulutuksen järjestämismuodosta ja muista koulutuksen järjestämiseen liittyvistä asioista.

Ammatillisen peruskoulutuksen valtionosuuden/rahoituksen saajia vuonna 2014 on 130.

Ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus määräytyy opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja opiskelijamäärän tulosta.

5.2. Yksikköhinnan määräytyminen

5.2.1. Järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan määräytymisen yleiset perusteet

Ammatillisen koulutuksen järjestäjän yksikköhinta määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan ja koulutusaloittaisten yksikköhintojen perusteella (RahA 1766/2009, 4§). Valtioneuvosto vahvistaa ammatillisen koulutuksen keskimääräisen yksikköhinnan varainhoitovuotta edeltävän vuoden syyskuussa. Vuonna 2014 ammatillisen koulutuksen keskimääräinen arvonlisäveroton yksikköhinta on 10 970,06 euroa/opiskelija.

Yksityisen koulutuksen järjestäjän yksikköhintaan lisätään arvonlisäveron osuus, joka vuonna 2014 on 5,2 %.

5.2.2. Yksikköhinnan laskenta

Vuoden 2014 yksikköhinnat perustuvat vuoden 2009 toteutuneisiin ammatillisen peruskoulutuksen kustannuksiin. Koulutusaloittaiset yksikköhinnat lasketaan ilman majoituksen ja sisäoppilaitosmuotoisen koulutuksen kustannuksia. Vuoden 2014 yksikköhintoihin ei sisälly indeksitarkistusta.

Ammatillisen peruskoulutuksen koulutusaloittain laskettuja yksikköhintoja porrastetaan erityisen kalliiden koulutusten osalta. Koska porrastuksilla ei lisätä valtion ja kuntien rahoitusosuutta ammatilliseen peruskoulutukseen siitä, mitä keskimääräisillä yksikköhinnoilla laskettuna saadaan, tasataan porrastukset kaikilta erillisillä tasauskertoimilla.

Vuoden 2006 alusta luovuttiin hankekohtaisista perustamiskustannuksiin myönnettävistä valtionosuuksista, opetusministeriön vahvistaman vuosivuokran perusteella tehtävästä yksikköhinnan korotuksesta sekä investointilisästä. Näiden sijasta kirjanpidon mukaiset poistot luetaan mukaan yksikköhinnan laskennassa käytettäviin valtakunnallisiin kokonaiskustannuksiin. Siirtymäkautena, kun poistot vielä ovat nykyistä perustamishankerahoitusta pienemmät, yksikköhintaan tehdään nykyisen perustamishankkeiden rahoitustason mukainen korotus ns. takuusumman perusteella. Takuusummaa (831,32 €) laskettaessa on otettu huomioon valtion rahoitus perustamishankkeisiin (v. 2005 taso), investointilisä ja niin sanotut pienet hankkeet. Vuoden 2014 keskimääräisessä yksikköhinnassa takuukorotus on 421,44 € Takuusumma sisältyy alakohtaisiin yksikköhintoihin samassa suhteessa kuin toteutuneet alakohtaiset poistot.

Ensimmäinen tasauskerroin lasketaan koulutusaloittain ja se tasaa koulutusaloittain tehtyjä porrastuksia ko. koulutusalan yksikköhintaan. Toisella tasauksella tasataan korotusten vaikutukset valtioneuvoston asetuksen mukaiseen keskimääräiseen yksikköhintaan tasauskertoimella 0,979874. Kerroimen mukaista tasausta ei tehdä niihin korotuksiin eikä rahoituksiin, jotka perustuvat keskimääräiseen yksikköhintaan, kuten esimerkiksi majoituskorotus ja vammaisten valmentava ja kuntouttava koulutus.

Tuloksellisuuden perusteella jaetaan 3 % tulosindeksin laskennan piirissä olevien koulutuksen järjestäjien valtionosuuden laskennallista perustetta vastaavasta euromäärästä. Tuloksellisuuden perusteella myönnettävän rahoituksen osuus 3 % on vähennetty toisen tasauskerroimen yhteydessä.

Taulukko 4. Koulutusalojen yksikköhinnat vuonna 2014 sekä ensimmäisellä tasauskertoimella kerrottuna:

Koulutusala	Koulutusalan yksikköhintaan sisältyvä investointien takuusumma v. 2014	Koulutusalan yksikköhinta opiskelijaa kohti v. 2014	Tasauskerroin 1	Tasattu yksikköhinta v. 2014
1. Humanistinen ja kasvatusala	341,64	10 229,72	0,948017	9 697,95
2. Kulttuuriala	416,11	11 570,27	0,884646	10 235,59
3. Yht.kuntat., liiket. ja hallinnonala	237,30	7 880,92	0,934502	7 364,74
4. Luonnontieteiden ala	251,25	8 313,80	0,921727	7 663,06
5. Tekniikan ja liikenteen ala	532,55	11 146,79	0,870368	9 701,81
6. Luonnonvara- ja ympäristöala	651,97	15 624,53	0,793867	12 403,80
7. Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala	260,32	9 130,72	0,954967	8 719,54
8. Matkailu-, ravitsemis- ja talousala	409,51	10 973,94	0,889347	9 759,64
Yhteensä	421,44	10 970,06		

Yksikköhinnan muutos vuodesta 2013 vuoteen 2014 on - 1,6 %. Vuoden 2014 yksikköhintarahoitukseen on kohdistettu - 10,9 milj. euron menövähennys. Lisäksi ammatilliseen peruskoulutukseen kohdistetaan opiskelijamäärien sopeuttamisen kautta menövähennystä vuonna 2014.

Koulutuslakohtaisia yksikköhintoja porrastetaan rahoitusasetuksen mukaisesti niiden opiskelijoiden osalta, jotka ovat ns. porrastuskoulutuksessa tai erityisopetuksessa. Koulutusalan opiskelijakohmainen yksikköhinta saadaan kertomalla porrastettu alan yksikköhinta alakohtaisella tasauskertoimella (tasauskerroin 1). Koulutusalan euromäärä yhteensä saadaan kertomalla koulutusalan porrastettu ja tasattu yksikköhinta kyseisen koulutusalan opiskelijamäärällä.

Taulukko 5. Porrastetut koulutukset

Koulutusala	Koulutus	Korotus %
2. Kulttuuriala	- Musiikkialan perustutkintoon johtava koulutus	40
5. Tekniikan ja liikenteen ala	- Elintarvikealan perustutkintoon johtava meijerialan koulutusohjelma	35
	- Merenkulun perustutkintoon johtava koulutus	25
	- Logistiikan perustutkinto, kuljetuspalvelujen koulutusohjelma autonkuljettajakoulutus	35
	- linja-autonkuljettajan ja yhdistelmäajoneuvonkuljettajan koulutus	70
	- Lentokoneenasennuksen perustutkintoon johtava koulutus	55
	- Rakennusalan perustutkintoon johtava maanrakennuskoneenkuljetuksen koulutusohjelma	70
6. Luonnonvara- ja ympäristöala	- Metsäalan perustutkintoon johtava metsäkoneenkuljetuksen koulutusohjelma	90
	- Muu metsäalan perustutkintoon johtava koulutus	40
	- Hevostalouden perustutkintoon johtava koulutus	25
7. Sosiaali-, terveys ja liikunta-ala	- Liikunnanohjauksen perustutkintoon johtava koulutus	55
Kaikki alat	Erityisopetus	47

Kun koulutuksen järjestäjä järjestää koulutusta kahdella tai useammalla koulutusosalalla, koulutuksen järjestäjän yksikköhinnaksi määrätään eri koulutusaloilla opiskelevien opiskelijoiden määrien ja koulutusaloittain laskettujen yksikköhintojen perusteella laskettu opiskelijamäärillä painotettu keskiarvo.

Eri koulutusalojen euromäärät lasketaan yhteen ja lisätään ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen, vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen ja maahanmuuttajien valmistavan koulutuksen rahoitus, majoituskorotus sekä erityisen koulutustehtävän erityisopetuksessa saaneiden järjestäjien osalta erityisopetuksen korotukset. Korotuksista on säädetty rahoitusasetuksessa (4, 9 ja 10 §:ssä).

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen rahoitus määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta kerrottuna luvulla 0,70.

Vammaisille opiskelijoille järjestettävän valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen rahoitus määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta kerrottuna luvulla 1,18.

Maahanmuuttajille järjestettävän ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavan koulutuksen rahoitus määräytyy ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta kerrottuna luvulla 0,84.

Ammatillisissa erityisoppilaitoksissa ja niillä koulutuksen järjestäjillä, joille järjestämisluvassa on myönnetty järjestämisluvan kohdan 2.5 mukaiseen lupa järjestää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 20 §:n 2 momentissa tarkoitettua erityisopetusta ja sen yhteydessä vammaisille annettavaa valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta, lasketaan rahoitus seuraavasti:

Taulukko 6. Erityisopetuksen korotukset erityisoppilaitoksissa

Erityisopetus erityisenä koulutustehtävänä / tutkintoon johtava peruskoulutus		Yksikköhinta
	Erityisopiskelija	Koulutusalalan keskihinta + koulutusalalan keskihinta x 1,31
	Vaikeasti vammaisen opiskelija	Koulutusalalan keskihinta + koulutusalalan keskihinta x 1,31 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12
	Vaikeasti vammaisen opiskelija, joka tarvitsee henkilökohtaisen koulunkäyntiavustajan	Koulutusalalan keskihinta + koulutusalalan keskihinta x 1,31 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12 + keskimääräinen yksikköhinta x 2,72

Erityisopetus erityisenä koulutustehtävänä / valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus sekä maahanmuuttajien valmistava koulutus		Yksikköhinta
	Erityisopiskelija	Keskimääräinen yksikköhinta x 1,65
	Vaikeasti vammaisen opiskelija	Keskimääräinen yksikköhinta x 1,65 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12 (=yksikköhinta x 2,77)
	Vaikeasti vammaisen opiskelija, joka tarvitsee henkilökohtaisen koulunkäyntiavustajan	Keskimääräinen yksikköhinta x 1,65 + keskimääräinen yksikköhinta x 1,12 + keskimääräinen yksikköhinta x 2,72 (=yksikköhinta x 5,49)

Koulutuksen järjestäjän yksikköhinnan perustetta korotetaan majoitettujen opiskelijoiden osalta euromäärällä, joka on 15 %:a keskimääräisestä yksikköhinnasta. Ammatillisissa erityisoppilaitoksissa majoitettujen opiskelijoiden korotus on 63 % ammatillisen koulutuksen keskimääräisestä yksikköhinnasta. Sisäoppilaitosmuotoisesti kansanopistoissa ja liikunnan koulutuskeskuksissa järjestetyn koulutuksen majoitetuista opiskelijoista keskimääräistä yksikköhintaa korotetaan johtuen 26 %:lla.

Lisäksi otetaan huomioon harkinnanvarainen korotus. Opetus- ja kulttuuriministeriö päättää erityisen koulutustehtävän perusteella tai muusta erityisestä syystä tehtävästä yksikköhinnan korotuksesta. Harkinnanvaraista korotusta on myönnetty lisäksi ammatillisen koulutuksen järjestäjaverkon kokoamiseen ns. vauhdittamishankkeisiin perusteena fuusioiden aiheuttamat lisäkustannukset.

Yksikköhinnan perustetta korotetaan toiminnan tuloksellisuuden perusteella neljälle viidesosalle tulosrahoituksen piirissä olevista koulutuksen järjestäjistä. Tulosindeksiä ei ole laskettu sellaisille koulutuksen järjestäjille, joista tulosindeksin laskennan edellyttämää tietoa ei ole ollut saatavilla tai joiden opiskelijamäärä on niin vähäinen, että tulosindeksiä ei ole voitu tilastollisesti luotettavalla tavalla laskea. Tuloksellisuusrahoituksen ulkopuolelle on rajattu myös erityisoppilaitokset.

Tulosrahoitus osana yksikköhintarahoitusta on laskettu siten, että ensin on määritelty se tulosindeksin arvo, jota suurempi pistemäärä neljällä viidesosalla koulutuksen järjestäjistä on. Koulutuksen järjestäjän tulosindeksin edellä määritellyn tulosindeksin arvon (931) ylittävä pistemäärä kerrotaan tulosrahoitusyksikön hinnalla ja koulutusaloittain opiskelijamäärien summan sekä koulutusaloittain laskettujen yksikköhintojen painotetulla keskiarvon tulolla.

= ((Tulosindeksi – min. pistemäärä 931) * yksikön hinta 0,4228510) * alojen opiskelijamäärä yhteensä * koulutusaloittain laskettu yksikköhinta/1000

Yksikön hinta (0,4228510) lasketaan seuraavasti:

Lasketaan koulutuksen järjestäjäkohtaisesti: (Tulosindeksi – min. pistemäärä 931) * alojen opiskelijamäärä yhteensä * koulutusaloittain laskettu yksikköhinta /1000. Näin saatujen koulutuksen järjestäjäkohtaisten tulojen summalla jaetaan tuloksellisuuteen kokonaisrahoituksesta erotettu euromäärä (n. 46 milj. euroa ilman alv).

Koulutuksen järjestäjäkohtainen yksikköhinta vuodelle 2014 saadaan siten, että yllä mainitulla tavalla laskettu euromäärä jaetaan koulutuksen järjestäjän ilmoittamalla 20.9.2013 opiskelijamäärällä.

Yksityisen koulutuksen järjestäjän osalta yksikköhintaan lisätään 5,20 % arvonlisäveron osuutta.

Esimerkki järjestäjäkohtaisen yksikköhinnan laskennasta

5.3. Ammatillisen koulutuksen rahoituksen määräytyminen

Ammatillisen peruskoulutuksen ennakollinen rahoitus määräytyy vuodelle 2014 opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan ja varainhoitovuotta edeltävän vuoden 2013 opiskelijamäärän tulosta. Rahoitus tarkistetaan toteutuneen opiskelijamäärän mukaiseksi vuoden 2014 loppuun mennessä. Opiskelijamäärien keskiarvo lasketaan painottamalla 20.1. opiskelijamäärää 7/12 ja 20.9. opiskelijamäärää 5/12. Toteutunutta vuotuista opiskelijamäärää verrataan järjestämisluvan mukaiseen opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymään enimmäisopiskelijamäärään ja järjestämisluvan ylimenevältä osalta ei rahoitusta myönnetä.

Lisätietoja antaa tarvittaessa erityisasiantuntija Lea Juhola 029533 1300.